

وضعیت باخت - باخت در تولید گاز ایران

یادداشت#۴۷ به مناسبت بیست و پنجمین نمایشگاه بین المللی نفت و گاز تهران بررسی شد.

سایت خبری پرسون- فازهای پارس جنوبی را توسعه دادیم و ظرفیت تولید گاز کشور در رکوردی بی سابقه به یک میلیارد متر مکعب در روز افزایش یافت. بسیاری از تصمیم گیرندگان امیدوار بودند حالا که در بازار جهانی گاز نقش بسیار ناچیزی داریم حداقل با این میزان تولید نیازهای داخلی کشور به گاز را به صورت کامل پوشش دهیم؛ اما نشانه ها و آمارهای موجود می گوید که این استراتژی در نهایت به وضعیت باخت - باخت منجر شده است.

وزارت نفت ایران اعلام کرده، در نخستین روز زمستان امسال، مقدار گاز تزریق شده به شبکه خطوط سراسری ۸۱۰ میلیون مترمکعب بود که این مقدار نسبت به دوره مشابه پارسال افزایش بیش از ۱۰ درصدی را نشان می دهد. این میزان مصرف به قدر کل اتحادیه اروپا یا به روایتی ۴۳ % مصرف این اتحادیه است.

این آمار به ما می گوید اگر امروز برای نان شب محتاج صادرات نفت هستیم، فردا نیز برای زنده ماندن از دست سرمای سوزناک زمستان محتاج واردات گاز خواهیم شد.

منابع تولید گاز کشور محدود است و ما یک پارس جنوبی بیشتر نداریم. از طرفی مطابق گزارش اوپک، ایران سهمی معادل ۶.۷ % تقاضای گاز جهان را به خود اختصاص داده و این در شرایطی است که فقط ۱.۱ % جمعیت دنیا را دارا است. این اعداد نشان می دهد که سرانه مصرف گاز در ایران ۶ برابر جهان است. پس هرگز دور از ذهن نیست با این سیاست های فعلی، علیرغم اینکه تقریباً تمام گاز تولیدی را در داخل مصرف می کنیم بازهم در آینده نزدیک، به این انرژی وابسته تر خواهیم بود.

اکنون که به نیمه زمستان نزدیک شده ایم آمار جدیدی ثبت شده است و نگرانی ها جدی تر مانده است. معاون وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران گفته است " رکورد فرآورش گاز در کشور شکسته شد و از ۸۱۰ میلیون در ابتدای زمستان به مرز ۸۴۰ میلیون مترمکعب در روز رسید ". از طرفی رابطه تولید با مصرف به زودی رابطه ای معکوس می شود؛ یعنی همینطور که سالانه مصرف داخلی گاز در کشور افزایش می یابد تولید گاز نیز با افت محسوسی روبرو خواهد شد.

اکنون نیز افت فشار مخزن پارس جنوبی عامل مهم چالش گازی کشور است. بر اساس برآوردهای انجام شده، افت فشار گاز در مخزن پارس جنوبی باید از سال ۱۴۰۶ آغاز شود اما به عقیده برخی کارشناسان، به دلیل افزایش مصرف خانگی شاهد تشدید در روند این افت فشار هستیم و از سال ۱۴۰۶ شاهد افت تولید روزانه ۲۸ میلیون مترمکعبی از پارس جنوبی هستیم که بر اساس پیش بینی ها این روند کاهش ادامه داشته و در سال ۱۴۱۲ به رقم ۲۶۶ میلیون مترمکعبی می رسد.

سیاست وابستگی شدید کشور به گاز هم اکنون به وضعیتی باخت - باخت منجر شده است. حجم گاز نه تنها در عرصه بین المللی به ما قدرت نداد بلکه در آینده ای نزدیک در عرصه داخلی نیز با چالشی جدی مواجه خواهیم بود. نه تنها از سرما بر خود خواهیم لرزید بلکه برق کشور نیز تحت تاثیر بی گازی قطع خواهد شد. وزیر نیرو می گوید هم اکنون برای تأمین برق ۳۷ میلیون مشترک، نیروگاه های ما به سوخت نیاز دارند و این سوخت به اشکال مختلف و بیشتر گاز تأمین می شود.

یک طنز تلخ تاریخی می شود و آیندگان که امروز ما سهم انرژی آنها را نیز مصرف می کنیم، ما را نخواهند بخشید؛ وقتی بدانند کشور بیشترین ذخائر و بزرگترین تولید کننده گاز جهان داشته است اما نه تنها در بازار جهانی گاز نقشی ندارد بلکه وارد کننده گاز شده و حتی در تولید برق نیز درمانده شده است.

به دلیل ناتوانی در استفاده از انرژی های تجدید پذیر مانند انرژی خورشیدی، گسترش مصرف گاز به ویژه در بعد خانگی را با شعار محرومیت زدایی انجام دادیم و با هر قیمتی هزاران کیلومتر خطوط لوله گاز را به صدها شهر کوچک و حتی روستاهایی با جمعیت اندک رساندیم و نام آن را توسعه یافتگی گذاشتیم.

تا گاز و نفت هست بر روی توسعه منابع تجدید پذیر کاری نمی کنیم و به قول احمد شاملو اعتقاد داریم " چو فردا بیاید فکر فردا کنیم ". چند روز گذشته دوباره یک پالایشگاه گازی دیگر در غرب کشور افتتاح شد. رئیس جمهور در آیین افتتاح این پالایشگاه آرزو می کرد " بخشی از قدرت ملی خود را در سایه قدرت انرژی خود ببینیم ". مانند خط انتقال گاز روسیه به اروپا، مانند صادرات نفت عربستان و دیگر کشورهای عربی، مانند دیپلماسی گازی آمریکا در جهان. اما آمارها می گوید در حالی که بزرگترین ذخایر انرژی جهان را در چنگ داریم این آرزو به دلیل فرهنگ مصرف داخلی، نوع برنامه ریزی و سیاست ورزی در کشور، منزوی بودن در جهان و نداشتن سرمایه برای توسعه مخازن، روز به روز دست نیافتنی تر می شود. ما گرفتار یک وضعیتی باخت - باخت در تولید انرژی هستیم.

